

Z kroniki Instytutu Zachodniego

STATUT INSTYTUTU ZACHODNIEGO

uchwalony na Walnym Zebraniu członków w dniu 28 listopada 1958
a zatwierdzony decyzją Prezydium Rady Narodowej m. Poznania
— urzędu spraw wewnętrznych z dnia 17 lutego 1959

ART. 1. — NAZWA I CHARAKTER ORGANIZACJI

1. Organizacja nazywa się: Instytut Zachodni, Instytut Badawczo-Naukowy.
2. Instytut Zachodni jest osobą prawną i towarzystwem zapisanym.
3. Siedzibą Instytutu jest miasto Poznań. Terenem działalności Instytutu jest cały obszar Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
4. Instytut może zakładać stacje naukowe poza siedzibą Instytutu.

ART. 2. — CEL I ŚRODKI DZIAŁANIA

1. Celem Instytutu jest badanie całokształtu stosunków polsko-niemieckich w ich aspekcie terytorialnym i historycznym z położeniem nacisku na czasy najnowsze oraz badanie problematyki polskich Ziemi Zachodnich.
2. Dążąc do osiągnięcia tego celu, Instytut jest, uprawniony do:
 - a) planowania i organizowania prac badawczych, pracowni, bibliotek naukowych, laboratoriów, muzeów, stacji doświadczalnych i innych instytucji służących celom Instytutu;
 - b) wydawania pism, książek, druków i obrazów oraz organizowania ich kolportażu;
 - c) urządzania wykładów, kursów, wystaw, konkursów, ankiet, poświęconych zagadnieniom właściwym Instytutowi;
 - d) posługiwania się wszelkimi innymi środkami służącymi działalności Instytutu.

ART. 3. — CZŁONKOWIE INSTYTUTU

1. Członkowie Instytutu dzielą się na honorowych i zwyczajnych.
2. Członkami zwyczajnymi Instytutu mogą być osoby zajmujące się w sposób czynny zagadnieniami naukowymi z zakresu tematyki właściwej Instytutowi. Członkiem honorowym może być również osoba nie zajmująca się pracą naukową, lecz posiadająca wybitne zasługi polityczne i społeczne, wiążące się z zagadnieniami właściwymi dla Instytutu.
3. Członków zwyczajnych przyjmuje Walne Zebranie na wniosek Dyrekcji Instytutu lub też na wniosek poparty co najmniej przez dziesięciu członków Instytutu.
4. Członków honorowych powołuje Walne Zebranie członków Instytutu na wniosek Kuratorium Instytutu.
5. Członkom przysługuje prawo stawiania wniosków na Walnym Zebraniu, czynne i bierne prawo wyborcze do władz Instytutu oraz prawo uczestniczenia w zebraniach organów Instytutu na zasadach określonych w niniejszym Statucie i regulaminach.

- 6 Obowiązkiem członków jest współdziałanie z organami Instytutu w dążeniu do osiągnięcia jego celów oraz wszechstronne popieranie Instytutu.

ART. 4. — ORGANIZACJA I WŁADZE INSTYTUTU

Władzami Instytutu są: Walne Zebranie członków, Kuratorium Instytutu, Dyrekcja Instytutu i Komisja Rewizyjna.

A. Walne Zebranie

1. Najwyższą władzą Instytutu jest Walne Zebranie Członków. Zwołuje je Kuratorium przynajmniej na 2 tygodnie przed terminem odbycia listami poleconymi. Zebranie otwiera prezes Kuratorium i zarządza powołanie przewodniczącego Walnego Zebrania. Walne Zebranie zbiera się w IV kwartale każdego roku.
2. Prawo uczestniczenia z głosem decydującym w Walnym Zebraniu mają członkowie zwyczajni i honorowi Instytutu.
3. Do kompetencji Walnego Zebrania należy:
 - a) przyjmowanie sprawozdań z działalności innych władz Instytutu;
 - b) decyzje w sprawie planu pracy i preliminarza budżetowego Instytutu oraz wyników rocznego bilansu;
 - c) wybór 13-tu członków Kuratorium na okres 3-letni;
 - d) powoływanie dyrektora Instytutu na okres 3-letni;
 - e) wybór członków Komisji Rewizyjnej na okres 1 roku;
 - f) powoływanie członków honorowych i zwyczajnych;
 - g) zmiana Statutu większością $\frac{4}{5}$ obecnych;
 - h) rozwiązanie Instytutu większością $\frac{4}{5}$ uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zebraniu.
4. Do ważności Walnego Zebrania w pierwszym terminie zwołania konieczna jest $\frac{1}{3}$ osób uprawnionych do uczestniczenia w nim. W razie niedojścia zebrania do skutku w pierwszym terminie, z powodu braku potrzebnej ilości osób uprawnionych do uczestniczenia, Walne Zebranie może się odbyć w drugim terminie bez względu na ilość osób z wyjątkiem wypadków przewidzianych w punkcie 3g) i 3h).

B. Kuratorium

1. Kuratorium składa się z 13-tu osób wybranych przez Walne Zebranie spośród członków zwyczajnych lub honorowych Instytutu na okres 3-ech lat. Władze Kuratorium, tj. przewodniczącego, dwóch zastępców przewodniczącego i sekretarza wybierają spośród siebie członkowie Kuratorium na zebraniu konstytucyjnym. Wyżej wybrane władze stanowią Prezydium Kuratorium.
2. Posiedzenie Kuratorium zwołuje jego prezes. Kuratorium zbiera się co najmniej 2 razy do roku, a Prezydium w miarę potrzeby. Decyzje Prezydium mają tymczasową wagę decyzji Kuratorium, z wyjątkiem kompetencji wymienionych niżej w punkcie 5, i muszą być zatwierdzone przez plenum Kuratorium.
3. W zebraniach Kuratorium, względnie Prezydium biorą udział dyrektor Instytutu oraz członkowie Dyrekcji w charakterze referentów.
4. Do kompetencji Kuratorium względnie Prezydium Kuratorium należy ogólny nadzór nad pracami Instytutu, zatwierdzenie i kontrola planu pracy oraz planu wydawniczego, opiniowanie preliminarzy mających być przedstawionymi Walnemu Zebraniu, opiniowanie i zatwierdzanie wniosków o subwencje państwowe, powoływanie i odwoływanie na wniosek dyrektora, wicedyrektorów i kierowników stacji

naukowych, określenie liczby wicedyrektorów oraz poza tym do kompetencji Kuratorium należą sprawy niezastrzeżone innym władzom Instytutu. Kuratorium może również we własnym imieniu inicjować zebrania i zjazdy z zakresu tematyki badawczej I. Z.

5. Do wyłącznej kompetencji plenum Kuratorium należy — w razie szczególnie uzasadnionym — zawieszenie dyrektora Instytutu oraz wicedyrektorów lub kierowników stacji naukowych w pełnieniu funkcji, i to większością $\frac{3}{4}$ głosów obecnych przy obecności na zebraniu co najmniej $\frac{2}{3}$ członków Kuratorium. Dyrektor Instytutu w razie zawieszenia uchwałą Kuratorium może odwołać się do Nadzwyczajnego Walnego Zebrania, które decyzję Kuratorium może zatwierdzić lub uchylić. W pierwszym z tych wypadków Walne Zebranie wybiera nowego dyrektora.
6. Prezes Kuratorium obowiązany jest zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie na podstawie uchwały Prezydium lub plenum Kuratorium, lub na żądanie co najmniej 15-tu członków Instytutu, wyrażone pisemnie.
7. Prezes Kuratorium obowiązany jest zwołać Prezydium Kuratorium na żądanie jednego członka Prezydium, względnie plenum Kuratorium na żądanie 3-ch członków Kuratorium, niezależnie od terminów ustalonych Statutem.
8. Prezydium Kuratorium może być zwołane również z inicjatywy dyrektora Instytutu.

C. Dyrekcja

1. Całokształtem prac Instytutu kieruje Dyrekcja. W skład Dyrekcji wchodzi: dyrektor Instytutu, wicedyrektorzy, z których jeden jest wicedyrektorem administracyjnym, oraz sekretarz naukowy.
2. Dyrektor Instytutu kieruje działalnością Instytutu. Jako organ wykonawczy Kuratorium i Dyrekcji wykonuje uchwały Kuratorium i Dyrekcji. Dyrektora Instytutu wybiera Walne Zebranie na lat trzy.
3. Wicedyrektorów Instytutu powołuje i odwołuje na wniosek dyrektora Kuratorium.
4. Sekretarza naukowego powołuje i odwołuje dyrektor Instytutu na podstawie uchwały Dyrekcji.
5. Dyrektor Instytutu powołuje i odwołuje pracowników Instytutu na podstawie uchwały Dyrekcji.
6. Dyrekcja składa na Walnym Zebraniu sprawozdanie z minionego roku działalności Instytutu oraz przedstawia preliminarz budżetowy Instytutu i plan pracy na rok kalendarzowy.
7. W terminach przewidzianych Statutem Dyrekcja Instytutu przedkłada Kuratorium, względnie Prezydium Kuratorium sprawozdanie z wykonanego planu prac i przedkłada program na czas najbliższy.
8. Zakres działania i zasady współpracy członków Dyrekcji Instytutu ustali regulamin uchwalony przez Kuratorium.

D. Komisja Rewizyjna

1. Komisja Rewizyjna składa się z przewodniczącego i 4-ch członków wybranych przez Walne Zebranie, spośród członków Instytutu. Zebrania Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący. Kadencja Komisji Rewizyjnej trwa jeden rok.
2. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy badanie rachunkowości i gospodarowania Instytutu oraz przedstawienie Walnemu Zebraniu wniosku o udzielenie

Dyrekcji absolutorium za ubiegły rok działalności Instytutu, względnie umotywowanego wniosku o odmówienie tego absolutorium. Decyzje na posiedzeniach Komisji Rewizyjnej zapadają większością głosów.

ART. 5. — PODZIAŁ WEWNĘTRZNY INSTYTUTU — STACJE NAUKOWE INSTYTUTU

1. Wewnętrzny podział organizacyjny Instytutu określi regulamin zatwierdzony przez Kuratorium.
2. Placówkami pracy terenowej Instytutu są stacje naukowe.
3. Stacje naukowe organizuje się na podstawie uchwały Kuratorium, powziętej na wniosek Dyrekcji Instytutu.
4. Zakres działania terytorialny i rzeczowy stacji naukowych, jak również wewnętrzna ich organizację ustalają regulaminy zatwierdzone przez Kuratorium, względnie Prezydium Kuratorium.

ART. 6. — ZOBOWIĄZANIA I REPREZENTACJA INSTYTUTU

1. Pisma zawierające zobowiązania finansowe Instytutu oraz odnoszące się do spraw związanych z nabyciem nieruchomości winny być zaopatrzone w podpis dyrektora łącznie z podpisem jednego z wicedyrektorów lub w podpis prezesa Kuratorium łącznie z podpisem jednego z wicedyrektorów.
2. W sprawach wymienionych powyżej uprawnionym do reprezentowania Instytutu i działania w jego imieniu jest dyrektor Instytutu, względnie wyznaczona przezeń osoba.

ART. 7. — MAJĄTEK INSTYTUTU

1. Majątek Instytutu składa się z przedmiotów i praw należących do niego w chwili uchwalenia niniejszego Statutu, a powiększać się może przez zapisy, darowizny i subwencje.
2. Majątkiem Instytutu zarządza jego dyrektor.
3. Dochody Instytutu obracane są na cele zgodne ze Statutem Instytutu Zachodniego.

ART. 8. — ROZWIĄZANIE INSTYTUTU

Rozwiązanie Instytutu może nastąpić na mocy uchwały Walnego Zebrania powziętej większością $\frac{2}{3}$ głosów uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zebraniu. W razie rozwiązania Instytutu ostatnie Walne Zebranie poweźmie również uchwałę co do przeznaczenia majątku Instytutu z uwzględnieniem praw przysługujących osobom trzecim, na podstawie umów zawartych przez Instytut

Powstanie Komisji Porozumiewawczej instytutów i placówek naukowych, zajmujących się problematyką Ziemi Zachodnich. W dniu 20 stycznia 1959 r. odbyła się we Wrocławiu w sali Zakładu Antropologii PAN narada z inicjatywy Instytutu Zachodniego kierowników społecznych instytutów i placówek naukowych, zajmujących się problematyką Ziemi Zachodnich. Obradom przewodniczył dyr. Roman Lutman, sekretarzem

był prof. Zdzisław Kaczmarczyk. W obradach brali również udział przedstawiciele Nadzwyczajnej Komisji Ziemi Zachodnich Sejmu, PAN, TRZZ, PTH, PISM i Spółdzielczego Instytutu Badawczego. Zebranie zagał prof. Gerard Labuda, dyrektor Instytutu Zachodniego. Po zreferowaniu planów perspektywicznych i bieżących instytutów rozwinęła się dyskusja. W jej wyniku uchwalono powołać Komisję Porozumiewawczą instytu-

tów i placówek naukowych, zajmujących się problematyką Ziem Zachodnich z siedzibą w Poznaniu. W skład jej weszli przedstawiciele dyrekcji i rad naukowych (Kuratorium) następujących instytucji: Instytut Zachodni, Śląski Instytut Naukowy w Katowicach Instytut Śląski w Opolu, Instytut Bałtycki, Zachodnia Agencja Prasowa i Komisja Śląska Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Uchwalono również organizować wspólnie periodyczne zjazdy naukowe poświęcone problemom Ziem Zachodnich. Z ramienia Instytutu Zachodniego kierownictwo Biura Konferencji Instytutów Ziem Zachodnich objął prof. Janusz Deresiewicz.

Wizyta uczonych jugosłowiańskich w I.Z. W dniu 3 lutego rb. złożyli wizytę w Dyrekcji Instytutu Zachodniego trzej bawiący w Polsce jugosłowiańscy specjaliści w dziedzinie prawa międzynarodowego: prof. Jerzy Andrassy z Uni-

wersytetu w Zagrzebiu, prof. Miloš Rađeković z Uniwersytetu w Belgradzie oraz dr Aleksander Magarašević, dyrektor Instytutu Polityki i Ekonomii Międzynarodowej w Belgradzie. Goście jugosłowiańscy okazali duże zainteresowanie pracami prowadzonymi przez Instytut Zachodni i jego organizacją oraz wymienili kilka dalszych naukowych instytucji w Jugosławii, które chętnie nawiążą kontakt naukowy z Instytutem Zachodnim.

Wizyta I sekretarza Ambasady NRD w Warszawie w Instytucie Zachodnim. W dniu 1 lutego 1959 r. złożył wizytę w Instytucie Zachodnim I sekretarz Ambasady NRD w Warszawie dr Wiese w towarzystwie konsula NRD z Wrocławia Waltera Kirschey'a. Przy tej okazji przeprowadzono wymianę poglądów na temat formy zacieśnienia współpracy między Instytutem Zachodnim a placówkami naukowymi na terenie NRD.

